

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Kulmonostortutca 181. szám.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Áránegyre 3 ft. o. 6.
Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó hivatalnál kezelik.

A „nyitott” cikkek sora után 20 kr. előlegbéküldése mellett a szerkesztőséghez czímzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Kőszepes, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, július 4. 1866.

© Az északi harcztérrel a tegnap esti postával vett hírek oly komoly jelentőségűek, hogy azokra különösen fel kell bízunk olvasóink figyelmét.

A bécsi hivatalos és katonai lapok, megnyugtató interpretációk kíséretében ugyan, de egyiránt figyelmeztetnek arra.

Már mult számunk „badi krónika” című rovatának végén hoztuk azon telegrammot, melyszert Benedek tábornagy jelent, hogy miután az első osztrák hadtest s a század hadsereg a poroszok által (30-kán) visszanyomtatott, ennek következtében kénytelen az austriai hadsereggel Königrätz felé visszavonulni.

Ezen első hadtestnek, Clam Gallas alatt, támogatva a század sereg által, feladata lett volna a poroszokat a Jicin mellett Jungbunzlautól visszanyomni, s megkísérteni a poroszok tervét, hogy hadseregeiket egyesítsék. Ugyan ez volt feladata Trautenaunál a tizedik (Gaben) hadtestnek is. De a mint a távirati tudósításokból látható egyik se hajthatta végre tervét, s alkalmasint ez főoka az osztrák csatavonal hátrábbrvonásának, s mint írják, azon elhatározásnak, hogy szorosan csatlakozó hadtestekkel döntő csapás intézessék. Egy Dubenből 30-ikáról szóló telegramm szerint, valamint Clam Gallas visszanyomtatott, ugy Gablenz is (X. hadtest) Trautenaunól Litic felé harcolva visszavonult. A poroszok elfoglalták Jungbunzlaut (Prágától 7 1/2 mf) s csapatoszályaik egész Melnikig nyomultak, Prágától alig 5 mfnyire. Josephstadt erődöt már 29-én elzárták, s lövések hallatszóttak a vár faláról egész Pardubitzig; a vasúti közlekedés Pága felé teljesen megszűnt, ugy szintén Olmütz és Trüben közt. Egy szóval: az események csakugyan döntő csatára utalólag alakultak.

A „Kamerad” című bécsi katonai lap Benedek tábornagy visszavonulási jelentésére megjegyzi: Ebből csak azt következtethetjük, hogy az I. és a század hadtest Frigyes Károly porosz herceg sokkal erősebb hadai által megtámadtatván, visszanyomtatott, s Benedek tszngy, hogy a két porosz hadsereg egyesítését annál biztosabban megkísérítse, s hogy tulnyomó erők által megtámadott balszárnyának elegendő támogatást biztosítson, egy rövid visszavonuló mozdulattal tett, a nélkül, hogy ez által korábbi előnyös, s a főcsapásra előkészített állását a két porosz hadsereg közt feladná.

A bécsi hivatalos lap ugy véli, Benedek tszngy, hogy magát tetemes veszteség által ne gyengítse, visszavonult, s az ellent, mihelyt az erős pontokból kijöni merészkednek, újra megtámadja, s int, hogy az ily magánálló hadi mozdulatoknak különös fontosságot tulajdonítani nem kell. A közelebbi napok — ugymond — már bizonyoságot tesznek arról, hogy az eredeti terv, mely szerint az ellenségre intézendő elhatározó csapás elkerülhetlen, a fővezér számításában csorbitatlanul fennáll.

A fővezér jelentése — ugymond a „P. Lloyd” — fájdalom nem mulasztandja el nyomasztó hangulatot idézni elő. Nem mintha az északi hadsereg stratégiai viszonyai körül aggasztó fordulat következett volna be, s mintha e derék hadseregnek végre is győzelme néve a reményekről le kellene mondani, hanem mert mindenki egy eredményös nagy elhatározó fegyvertényre volt készen, mely a birodalom egyik legvirágzóbb tartományát megmentse a háború veszélyét, mely a harcztér Porosz-Sziléziába tegezte át, s lelkesítőleg hasson a német szövetségi társakra. Ezt várta mindenki az austriai hadsereg első diadalai után. De a szerencse az utóbbi pár nap alatt az ellenség fegyverének kedvezett. Ezután említi, hogy a mely napon a poroszok vérengző harcok közt Prága felé nyomultak, ugyanaz nap a cseh vasúthálózat elfoglalása volt a porosz koronaherceg terve, s ugy hiszi, hogy a vaspályák ússzeromboltattak.

A poroszok terve — ugymond az „O. D. Post” telegrammja — két hadsereget egyesíteni, mind világosabbá válik, s az osztrákok minden derék magatartása dacára közelebből sikerülend is, ha egy nagy csapás nem intéztetik.

Ezek után, minden perezén egy döntő csata híré várhatunk északról.

Bécsi és pesti lapok szerint az északi osztrák hadsereg visszavonuló mozdulata Bécsben nagyon lehangolóan hatott a közönségre; a büzzs már f. hó 1-jén hirt terjedt, hogy a poroszok Prágában vannak stb. a mi persze csak rémbir volt.

De katonai körökben — ugymond a „Neu. Fremdbl.” — a Trautenaunig előnyomult osztrák had-

sereg visszavonulása nem tekintetik valami különös, annál kevésbé döntő jelentőségűnek.

A „Kamerad” katonai szaklap szerint sem a két porosz hadtest egyesülése nem sikerült még, sem a főcsapás kedvező eredménye iránti kilátás nem szenvedett semmiben.

Bizonyos azonban, hogy nem csekély veszteség Auszriára néve, ha igaz, hogy a hannoverai sereg letette a fegyvert a poroszok előtt.

A székely kivándorlás ügyében.

Évek óta vonta magára a közfigyelmet a székely munkás erő kivándorlása a szomszéd románfejedelemségbe, hivatalos adatok constatozzák, hogy 24 ezernyi székely vándorolt ki néhány év alatt, kik közül habár a nagyobb rész csak munkakeresni megy is, mindamellett államgazdaságilag ezen lényeges munkaerő vesztese lényeges kárát van az országnak. Lapjainkban sok meleg szó volt emelve, mely egyeseket és államot figyelmeztetett a székelyföldön mindinkább terjedő pauperismus veszélyes eredményére, a kivándorlásra, s legutóbb miután üdvözült Kralovánszky György nemeskeblű adományát a székely kivándorlás gátlására oda áldozá, a hírlapok gyakrabban foglalkoznak e kérdéssel, s különböző eszméket s véleményeket merítenek fel részint a már létező alaphoz fordítása, részint egyéb e czélra töredek teendők felett.

Azon rokonszenvnél fogva, melylyel a szorosan testvér magyar nemzet székely ősei iránt viseltetik, a székely pauperismus ügye nagy viszhangot keltett királyságunkban, a közvetlen Erdélyből levelek küldettek Dózsa Dánielhez pár ezer forintba menő ajánlattal, mely egy székely segélyező egyelet alapjára volna szentelve; ugyancsak vele egy e tárgy iránt mélyen érdeklődött magyar four Magyarország legtavolabbi részéből hozzaszában érkezett e tárgyban, s azon megállapodásukhoz képest, hogy a pauperismus s abból fejlett kivándorlás akadályozására egy 2—3 százezer forint tőke alapon meginduló „székely segélyező egyelet” megalakítása volna szükséges, e magasztos honfiai és emberi czélra buzgó közremunkálását s személyes áldozatait ígérte.

A hazafi buzgalom s közremunkálási készség igen szép tanulságul szolgál Nagy-Szombat városa néhány lelkes polgárának gróf Mikó ő exczához e tárgyban intézett levele, a melyet képviselőjük Császár József nyújtott át ő exczájának, s mely így következik:

Nagyméltóságú gróf! cs. kir. kamarás s belső titkos tanácsos ur! Hírlapok útján értesültünk, miszerint a szűkölködő székelyek kivándorlásának megállítására, illetőleg azoknak Magyarországon letelepítésére végett egy exellenciánknak emléke alatt működendő egyelet felállítására czéloztatik, teljes tisztelettel batorodunk alólírottak nmsagodat értesíteni: miszerint mi ezen valóban nemcsak üdvös hazafiai, de kiválteppen nemzeti czélunk előmozdítására csekély erőnkkel ezennel felajánljuk, s minden e részbeni teendőket, u. m. felszólítások terjesztését, pénzügytést sat. eszközölni legszentebb hazafiai kötelességünknek ismerendjük, teljes tisztelettel maradván nmsagodnak. Nagy-Szombat, jun. 14-kén, 1866. Legalázatosabb szolgálai: Sipeky Ágoston, Vaymár Sándor, Szász Ágoston ügyvéd, Pántotsek Rezső, Palugyay László, Pántotsek Mária, Pórz Antal áldozár tanár, Malatinszky József, Sramisti Alfons ügyvéd, Császár József.

Ennyi jó akarat közt érlelődén ezen kérdés, a Pestre összegyűlt székely képviselők szükségesnek vélték ezen tárgyban a vélemények kiscserélése végett barátságos értekezést tartani, s június hó 28-án össze gyűlvén Pesten gr. Bethlen János szállásán, ott minden részről tett eszmecsere után megállapíták, hogy a székelyföldön a birtokszét darabolása s a direct- és indirectadók alá esés folytán a pauperismus nagy mérvben terjed, minek következtése, hogy részint munka keresni, részint véglegesen lényeges számmal vándorolnak ki a szomszéd külföldre. Egy a kivándorlás gátlására létesítendő székely segélyezési egyelet feladata volna a munkamező megnyitása, az ipar és szorgalom felsegítése, birtokszerzésre olcsó kamatu és törleszhető kölcsönökkel való segélyezés,

ezészerű telepítés s az előadandó alkalmak, körülmények és ajánlatokhoz képest minden utakon arra hatni, hogy a kivándorlás ne csak nagyobb mérvet ne vegyen, de a lehetőleg megszűnjék, a munkaerő és lélekszám hasznosíttassék a hazára és nemzetre néve; elmondott, hogy a külföld a pauperismusnak részint államsegélyezések, részint nagy államunkák, részint colonisatiók ki-vagy széttelepítések, részint a kereskedelmi utak, piacok stb. megnyitása által állotta útját, mi e részben egy a közös államra, mint egyes nemzetségeink közt közvetlen királyságunkra is kevésbé számíthatunk közelebbi ható eredménnyel, és csak is szokott egyetlen menedékünk a társadalmi uton való előre törekvés maradt fenn, a minek korábbi vagy későbbi sikerítésére néve a fennebb elősorolt jelenségek is némi biztatással szolgálnak, s figyelmünket magukra vonták annyira, hogy gondolkozunk egy kezdeményezéssel, melyből idővel egy kisebb vagy nagyobb összegre rugó s idővel folyvást nevedő „székely segélyezési alap” létesíttessék a székely pauperismus gátlása czéljából.

Ehez képest a székely képviselők értekezlete abban állapotodott meg, hogy egy pár megbízott férfit állíttassék ezen kérdés eléré, s bizassék meg ezen csöndes fejlesztésével, s a körülményekhez képest szükségelt lépések megtételével. A czél lévén egy segély-alapnak társadalmi uton hazafiai részvétel alapján egyesektől, közsegektől s hatóságoktól leendő összeszerzése, s ha az összeg oly mennyiséget érend el, a melylyel ezen üdvös jótékonyaságot kezdeményezni lehetne, a kezdeményezésre s illetőleg egy segélyezési bizottmány szabályszerű megalakítására szükséges lépések megtétele, a székely képviselők mindig kész közreműködésüket mindenkorra megígérték. Egy értelemmel megbízták és felszólított gróf Mikó Imre ő excját, hogy előnk, és Dózsa Dánielt, hogy tollvivői minőségben ezen ügyet vegyék hazafias gondjaik alá, s elfogadván a beküldendő adakozásokat letéteményképp helyezték el a magyar tudós társaság kezelésé alá, hová a Kralovánszky adománya is elhelyezve van, s az alapot mindaddig növeljék, míg nézetük szerint egy segélyezési egyelet vég megalakítására illetékes összeg állandó elé, a mikor is az egyelet megalakítására a további lépéseket megtegyék.

A megbízott férfiak a megbízást hazafias kötelességökből kifolyólag elfogadván, azonnal első kötelességöknök tartották a magyar tudós társaságot felkérni arra, hogy egy talán begyűlendő székely segélyezési alap előleges kezelését elvállalni sziveskednék. Az akadémiához intézett levél itt következik:

Tekintetes akadémia! cs. kir. kamarás s belső titkos tanácsos ur! Hírlapok útján értesültünk, miszerint a szűkölködő székelyek kivándorlásának megállítására, illetőleg azoknak Magyarországon letelepítésére végett egy exellenciánknak emléke alatt működendő egyelet felállítására czéloztatik, teljes tisztelettel batorodunk alólírottak nmsagodat értesíteni: miszerint mi ezen valóban nemcsak üdvös hazafiai, de kiválteppen nemzeti czélunk előmozdítására csekély erőnkkel ezennel felajánljuk, s minden e részbeni teendőket, u. m. felszólítások terjesztését, pénzügytést sat. eszközölni legszentebb hazafiai kötelességünknek ismerendjük, teljes tisztelettel maradván nmsagodnak. Nagy-Szombat, jun. 14-kén, 1866. Legalázatosabb szolgálai: Sipeky Ágoston, Vaymár Sándor, Szász Ágoston ügyvéd, Pántotsek Rezső, Palugyay László, Pántotsek Mária, Pórz Antal áldozár tanár, Malatinszky József, Sramisti Alfons ügyvéd, Császár József.

Ennyi jó akarat közt érlelődén ezen kérdés, a Pestre összegyűlt székely képviselők szükségesnek vélték ezen tárgyban a vélemények kiscserélése végett barátságos értekezést tartani, s június hó 28-án össze gyűlvén Pesten gr. Bethlen János szállásán, ott minden részről tett eszmecsere után megállapíták, hogy a székelyföldön a birtokszét darabolása s a direct- és indirectadók alá esés folytán a pauperismus nagy mérvben terjed, minek következtése, hogy részint munka keresni, részint véglegesen lényeges számmal vándorolnak ki a szomszéd külföldre. Egy a kivándorlás gátlására létesítendő székely segélyezési egyelet feladata volna a munkamező megnyitása, az ipar és szorgalom felsegítése, birtokszerzésre olcsó kamatu és törleszhető kölcsönökkel való segélyezés,

A székely törvényhatóságok képviselői, kik a székely nép anyagi hanyatlásának aggodalmait legközvetlenebbül érezi, meg vannak győződve; hogy a székelyföldön a tulszaporodottság miatti elszegenedésnek a gyorsabb közlekedési vonalak s piacok megnyitása mellett a mi az állam legstírgetőbb feladatai közé tartozik — a munkatér megnyitása, a vállalkozási szellemnek olcsó kölcsönök, ösztöndíjak s segélyezések általi éllesztése, a birtokszerzés körüli anyagi közrehatás s más hasonló intézkedések vehetnének gátat, a mire néve

egy alap kezdetét látjuk Kralovánszky adományában, s melyet idővel a hazafi buzgalom megszorozhatván, az elkezdődött székely kivándorlás megállításának reményével kecsegtethetünk magunkat

Ehez képest a székely képviselők barátságos értekezlete megbízott minket, hogy a tks akadémiát tisztelettel kérjük fel, a székely kivándorlás gátlására szentelendő további adakozások elfogadására, oda utasítván minket, hogy a hozzák e czélra beküldendő adakozást is letéteményképp a tekintetes akadémia kezelése alá helyezzük el, míg az ugy begyűlendő összeg azon mértékét eléri, a melynek alapján a czél elérésére szükséges közvetlen működés kezdetét veheti.

Valamint egyrésztől bízunk a tks akadémia hazafias érületében, hogy a kezeire áttett alapítvány gyarapítására a szükséges lépéseket időről időre megtenni kész leend, ugy másrésztől reméljük kérésünkre azon kedvező választ nyerhetni, hogy a hozzák begyűlendő s időszakonként a tks akadémiához általunk beküldendő összegeket kezelése alá venni méltóztatand, megkülönböztetett tisztelettel maradván

a tekintetes akadémianak alázatos szolgálai:
Gróf Mikó Imre,
Dózsa Dániel.

Ugyanezen napról Nagy-Szombat város fennemlített lelkes polgáraihoz a következő levél intéztetett:

Pest, jun. 29-kén, 1866.
Tekintetes képviselő ur!
Uraságod egyetértve Nagy-Szombat városának több lelkes fiával, becses közremunkálását igérték azon magasztos honfiai s nemzeti czél elérésére, hogy a székely kivándorlásnak — a mely mindnyájunk fájdalomra mind jelentékenyebb mérvet kezd venni — mielőbb gát vettessék.

Önök jól belátták, hogy e czélra a legelső lépéseket ugy politikai, mint nemzeti viszonyainkhoz képest leginkább a társadalmi uton s a hazafias részvét és áldozatkészség felébresztése által tehetni meg.

Hazafias figyelmök s szíves részvételük által a székely nemzet háláérzelmét ébresztik fel, melyet mi, mint fiai e harcziás, multjában dicsőített nemzetnek, csak honfias örömmel tolmácsolhatunk.

Midőn mai napról kelt levelünkben a magyar tudományos akadémiát tisztelettel felkértük, hogy a székely kivándorlás gátlására szánandó további honfias adakozásokat elfogadni sziveskednék s biztositottuk, hogy a hozzák begyűlendő e czélra szánt adományokat is oda beszolgáltatandjuk, míg ezen székely-segélyezési-alap azon összeget eléri, hogy a segélyezés módjai feletti rendszeres intézkedés megtörténhessék; szerencsések vagyunk felkérni tekint. képviselő urat s általa Nagy-Szombat azon tisztelt polgárait, kik becses levelükben a székely nemzet iránti részvételüket oly buzgóan tanúsították, hogy buzgalmaikat laukadni nem engedve, a mit egy székely-segélyezési-alap gyarapítására megtehetnek, azt becses közbenjárásuk által eszközölni s a begyűlendő pénzt akár a magyar tudományos akadémiához közvetlenül, akár alólírottakhoz beküldeni sziveskednének. Megkülönböztetett tisztelettel maradván

a tekintetes képviselő urnak alázatos szolgálai:
Gróf Mikó Imre,
Dózsa Dániel.

Mindennek a kezdete nehéz, de a társulati szellem már többször termett kised kezdetből fényes eredményeket. Hazánk egygyé olvadása az anyakirálysággal összefügg vonta a nemzetet, s itt, hol hét milliónyi magyar s legalább is három millió oly nép él, mely ha nem magyar anyától született, de értelembe, hazafiságban egy a magyarral, a közös haza fogalmában s egységben keresi jóllétét, s rokonszenveivel s buzgalomával ugyanazon közös czélra törekszik, nincs semmi kétség, hogy azon három-négy százezer forintnyi tőke-alap, melylyel a székely pauperismus gátlását sikert nyerőleg lehet kezdeményezni, nem oly követelés, a mit álomnak vagy utópiának lehetne nevezni, a nemzet, mely néhány hó alatt Vörösmarti árvái részére pár százezer forintot hozott össze, mely akadémiáját alapítá s fényes palotával látta el, könnyen megerősítheti a magyar királyság őshírű végbástyáját a székely nemzetet, hogy a szegénység és kibujdosás ne merítse ki erejét, s hogy erkölcsi és anyagi ereje ne idegen országoknak, hanem közös királyságunknak váljék hasznára.

Midőn Nagy-Szombat lelkes polgárai a távolból is felkeresték a közeget, mely mint olyan akkor nem létezett, reméljük, hogy a buzgó hazafiság felkeresendi s föllelendi azt, a mi már létezik, föllelhető s nemes kötelességének híj teljesítésére készen áll.

15.241. — 1866.

Felhívás

a cs. kir. hadsereg betegjeinek és sebesültjeinek magán ápolás alá vétele iránt.

Ő császári és apostoli királyi Felségének idei június 17-én kiadott legmagasabb nyilatkozványából Erdély népei is átlátták a már megkezdett leg-síralmasabb háborúnak elkerülhetlenségét és leg-kegyesebb elismerését azon legnemesebb áldozat-készségnek, melylyel a szélesen kiterjedett mo-narchia összes népessége a bekövetkezendő szenvedés enyhítésére, és a vitéz hadsereg szükségletei-nek fedezésére önként siet.

Egyike ezen szükségleteknek a rendezett és szeretetteljes ápolása a beteg, és megsebesült harcz-síaknak, a miért is az a kormány legnagyobb figyel-mét, és a népesség legkiterjedtebb áldozatkészségét veszi igénybe.

A kormány a cs. kir. hadminisiterium után a szükséges tábori kórházak felállítását, s a már fen-állók katonai békéskórházak kiterjesztését, valamint a cs. kir. hadsereg betegjeinek és sebesültjeinek a csatátér közeléből távolabb vidékekre leendő számo-sabb és szakadatlan elszállítása iránt a legkiterjed-tebb intézkedéseket már megteette. Ezen észszerű gondoskodás azonban, midőn két nagy mozgó had-sereg működik, és a midőn a már megkezdett há-ború, a birodalom északi és déli részeiben minden perczben hatalmasab mérvet öltethet magára, nem szol-gáltat tökéletes megnyugvást arra nézve, hogy ezen intézkedések a jövő események által bízhatatlanul fo-koztak igényeknek önmagokra tökéletesen megfelel-nek; a miért is a lakosságunk szintűgy, mint az államigazgatásunk érdekében felel, a hadsereg igazgatóságát azon intézkedések foganatosításában gyámolítani, melyeket azon irányban tesz, hogy a hadjárat rendes következményeképp fellépő s az ezelőtti hadjáratok történelme szerint az ellenség előtti veszteséget mind száma, mind pedig jelentő-ségre nézve túlhaladó betegségek és járványok el-hárításának, és a melyek újabb tapasztalatok szerint mind a hadsereg java, mind pedig a lakos-ság védelme tekintetéből arra szükségesek, hogy a beteg harcosok tömeges összpontosítása által köny-nyen kifejlődő járványok kitörése megakadályoz-tassék.

Ezen szél csakis a betegeknek és sebesült-eknek a csatátér közeléből lehető leggyorsabb eltá-voztatása, megfelelő szétküldése, elhelyezése és ápo-lása által úgy érődhetik el, ha ez ország külön-böző községei, estülletei, egyletei, intézetei és ma-gánosai is a meg nem felel eszközök hiányából származható nagyobb veszélyek felismerése mellett megfelelő betegápolásokat felállítani, ezek felszerel-éséhez és ellátásához körülményeikhez képest hozzájárulni, vagy pedig egyes vagy számosabb beteg és sebesült vitézeket magán ápolás alá venni, vagy végre szükséges orvosi szereket vagy orvosi segílyt nyújtani készek lesznek.

Azon szorosabb benső viszony, mely az or-szág lakóit a haza védőhöz, kiknek sorában oly számos vitéz honfi áll, kapcsolja, biztos reményt nyújtának arra, hogy e részben a legkiterjedtebb eredményre számíthatni. A miért is az ország ösz-szes lakosságának a legforróbban szívére költetik, hogy e hazafias vállalat létesítésénél, mely által azon körülmények fogva, hogy a hadsereg igazga-tósága a betegeknek és sebesültjeinek elszállításá-nál és felosztásánál az illetőknek hazájok és ked-veltjeik iránti személyes viszonyaikra a lehető tel-kintettel leendő, kiválólag a legközelebb hozzánk tar-tozók szenvedéseinek enyhítése fog eszközöltetni, a lehető legnagyobb részt vegyen, a kir. főkormány-szék azon biztos várakozásban levén, hogy ez or-szág lakossága a cs. k. hadsereg javára, valamint a népesség védelmére irányzott ösödítől fogva is-meletes áldozatkészségét ezuttal is a legfényeseb-ben behizonyítani elmulasztani nem fogja.

Minden ez irányban teendő ajánlatok és ado-mányok, az országban közigazgatási hatóságok ál-tal közszóval fogadtatni, közbírré tétetni, és leg-felsőbb tudomásra juttatni fognak.

Az erdélyi királyi főkormányzástól Kolozs-vártól, június 27-én, 1866.

Crenneville.

A horvátügyi országos küldöttség jelentése

A Magyarország s Dalmát, Horvát- és Tót-országok közti fenforgó kérdések ügyében kiküldött országos küldöttség megbízatásában eljárván, jelen-tését a következőkben terjeszti elő:

A küldöttség tagjai mindenek előtt alakulás végett jövén össze, először gróf Majláth Antal ur ő nmltát, jegyzőnek pedig Csengery Antal képviseletét választották meg.

Dalmát, Horvát- és Tótország küldötteivel f. évi ápril 21-én tartott az első összes ülés.

Ez összes ülésben, mint az /- alatt mellékelt jegyzőkönyv mutatja, kiderült, hogy a meghatalma-

zások, a kölcsönösen igazoltatván a két küldöttség tagjai, közös elnökül közakarattal gróf Majláth An-tal ur ő nmltá kérését fel; s elhatároztatván, hogy a jegyzőkönyvek magyar és horvát nyelven vezetessenek, a magyar jegyzőkönyv vitelével Csengery Antal képviselő, a horvát jegyzőkönyv szerkesztésével pedig, a horvát küldöttség kebeléből, Perkovic János ur bízott meg.

Ugyanekkor abban történt megállapodás, hogy a tárgyalások egyelőre magán értekezletekben foly-tatassanak.

S ez időtől fogva f. évi június 16-kaig, a midőn a második összes ülés tartott a két or-szágos küldöttség között, valóságos folyvást ma-gán tanácskozásokban történtek az értekezések, oly módon mindazáltal, hogy a miket felváltva egyik vagy másik országos küldöttség a magán-tanácskozásokban szóval előadott, egyszersmind jegyzékbe foglalva, irásban is közölte mindannyi-szor a másik küldöttséggel.

A magán-tanácskozásokban, mely még ápril 21-én tartott, Dalmát, Horvát- és Tót-or-szágos küldöttsége azon kérdéskörre: mit kíván kiindulási pontul tekinteni? azt az óhaját fejezte ki, hogy értekezleteinkben az említett országok 1861-diki XLII. cikkét vegyük mindenképp tárg-yalás alá. Minthogy az érintett cikket, legmag-sabb trónbeszéde alkalmával ő cs. k. Felsége is általladta komoly megfontolás és tárgyalás végett országgyűlésünknek: mi az abban foglaltak felett külön tanácskozáva, megtettük azokra észrevételei-nket, s több lényeges pontra nézve felvilágosítást kértünk Dalmát, Horvát- és Tótországok küldöt-tségétől.

Nyilatkozatunk, mely ez észrevételeket és kér-déseket foglalja magában, a második összes ülés jegyzőkönyvéhez, melyet /- alatt szintén előter-jesztünk, az 1. /- sz. a. van mellékelve.

Dalmát, Horvát- és Tótországok küldöttsége e barátságos jegyzékünk elnöklet közölte velünk válaszirát. E válaszirát az érintett második jegy-zőkönyv 2. /- sz. alatti csatolmány.

A magyar országos küldöttség, miután külön tanácskozában tárgyalta e válaszirát, arra nézve május 28-án közös értekezletben szóval, aztán szintén irásban is közölte a horvát küldöt-tséggel megállapodásait és észrevételeit. E jegyzé-künket 3. /- számmal jelölve kapcsoltuk a máso-dik összes ülés jegyzőkönyvéhez.

Dalmát, Horvát- és Tótországok küldöttsége az utóbb említett nyilatkozatunk felett külön ma-gán értekezletben tanácskozáva, folyó évi június 12. végére közös értekezletre kérte fel küldöttségünk tagjait. E magán értekezletben szóval adván elő a nevezett országok küldöttei végső nyilatkozatukat, egyszersmind a második összes ülés jegyzőkönyvé-hez 4. /- sz. alatt mellékelt jegyzéket adták által küldöttségünknek, oly kijelentéssel, hogy nyilatko-zataik lényegesebb pontjai, melyek a kiegyenlítés te-kintetéből különösebb fontossággal bírnak, s a me-lyekre nézve leginkább óhaját tudni a magyar küldöttség válaszá, e jegyzékben foglaltatnak; megjegyezvén egyszersmind, hogy e jegyzék a horvát küldöttség által később átadandó terjedel-mes nyilatkozatnak befejezését fogja képezni.

Hogy a háború külsőben a horvát, dalmát- és tótországi küldöttség azon tagjai, kik a tenger-melléken lakván, e háború által közelebbről fenye-gettetnek, minél előbb haza térhessenek: a nevezett országok küldöttsége az utóbb érintett jegyzékre sürgetőleg kitért válaszukat. Mi tehát, mellözve a horvát küldöttség részéről utóbb egyedül horvát nyelven beadott, s az idő rövidsége miatt le sem fordíthatott terjedelmes nyilatkozatot, mely, a mint a nevezett küldöttség által értesültünk, főleg a multa vonatkozik és tulajdonlag polemiaszerű, oly kijelentéssel, hogy arra nézve, a mennyiben szükségesnek találunk, utóbb is fentartjuk vála-szuokat, a horvát küldöttség határozottan kijelentett kívánata szerint is, az utolsó közös tanácskozmány-ban velünk közölt, s a fentebb 4. /- sz. a. idézett jegyzékre szorítottunk megjegyzéseinket. A második összes ülés jegyzőkönyvének 5. /- sz. a. melléklet-t képezi ez utolsó nyilatkozatunk.

A fentebb elősorolt jegyzékekből és nyilatko-zatokból meggyőződve a két országos küldöttség, hogy ez egyezkedésben, országgyűléseik újabb ha-tározatait és utasításait nélkül tovább ezuttal nem haladhatnak, abban állapodtak meg, hogy az érte-kezések eddigi folyamatát s az eredményt, melyre az egyezkedések vezettek, a fentebb elősorolt jegy-zékekkel együtt, terjeszse mindenik küldöttség, további határozás végett, saját országgyűlése elé.

Mely kérdések felett mily módon és minő eredményre folyt az értekezések és egyezkedé-sék a két országos küldöttség között: ugy hisszük, leghivebben tolmácsolják maguk a mellékelt jegy-zékek, melyeknek ez okból nemcsak feleslegesnek, de észszerűnek sem véltük száraz kivonatát szőni bele jelentésünkbe.

A tárgyalások folyamatát csak ez összes jegy-zékek mutatják teljesen fel; csak ez összes iratok megolvassága után ítelhet az országgyűlés eljá-rásunk felett.

Midőn ez ítélet alá bocsátjuk eljárásunkat: mindarra nézve, a miben nem engedhetünk, szá-míthatni velünk tisztelt küldöink jóváhagyására.

Dalmát, Horvát- és Szlavonországok küldöt-tsége, a nevezett országok részére mind kormány-

zati, mind törvényhozási tekintetben oly életfelté-telül tűzvéni ki az összes belügyekre és azok költség-vetésére nézve a teljes autonómiát, a mely nélkül azon országok még érintkezésbe sem kívánnak lépni Magyarországgal, kijelentendők véltük, hogy ré-szünkről, ha csakugyan az lesz Horvátországnak utolsó szava, készek vagyunk azt elismerni. E kö-vetelést illetőleg, ha Horvátország ahoz szorosan ragaszkodik, mely tisztelettel kérjük ki ezennel országgyűlésünk kedvező határozatát és elismeré-sét is.

Midőn azonban Horvátország eddigi viszonyait Magyarországnak irányában egészen át akarja alakí-tani, s a kapcsolatot közöttünk a lehető legkisebb mértékre kívánja alászállítani: kétszeresen igazol-batónak véltük, hogy oly területekre nézve, melyek Magyarország közvetlen részeit képezik, Dalmát, Horvát- és Tótországok kívánatait annál kevésbé véltük teljesíthetőnek, minél kétségtelenebbnek tart-juk Magyarországnak jogát különösen Muraközhez és Fiuméhez.

Minthogy a területi kérdésre nézve képp a két bizottság közti egyezkedés létre nem jöhetett: az összes területi kérdés függőben maradt, s a te-rületre vonatkozólag mindkét fél általában minden jogait és igényeit fentartandónak nyilvánította.

Hogy Dalmát, Horvát- és Tótországok kül-döttsége az autonómiájukat illetőleg tett fontos en-gedményt semmivel nem viszonzhatta s a kiegyen-lítést semmi közeledéssel nem segíthette elő: meg-foghatónak találjuk részünkről, ha azon részletes utasítást tekintjük, mely által ama tisztelt küldöt-tség kötvé volt. E küldöttség tagjai, mint többször kijelentették, semmiben sem mellőzheték 1861-iki országgyűléstől XLII. cikkét. A mi azonban nekik nem állott hatalmukban, megtehett országgyűléstük.

S a szíveség, melylyel a két küldöttség egy-mástól elvált, a jövőbe vetett bizalom, melyet mindkét fél nyilvánított a búcsú pillanatában, még inkább megerősített bennünk a reményeket, ma-lyeket utolsó válasziratunkban is kifejeztünk a ki-egyenlítés teljes sikerére nézve.

Pesten, 1866. jun. 25. Csengery Antal, az országos küldöttség jegyzője.

Hadi krónika.

Északi harcztér.

— Mult számunk ezen rovatának végén kü-zöltük volt azon hivatalos telegrammot, mely sze-rint Benedek tábornagynak Dubnecből, jun. 30-ról jelent, hogy az első és a század hadtest visszaso-ritása kényszerít Königrätz irányában visszamenni.

— Benedek tábornagynak jelelti jun. 29-ról: Leopold főherceg vese-bajban szenved; felkértem őt, hogy Pardubitzba utazzék s magát egy ideig kímélje. A 8. dik hadtest parancsnokságát Weber vezérőrnagy veszi át. Leopold főb. tegnap a ska-litzi csatában a főparancsnokságot épp oly kitünően, mint vigyázatosan vezette.

— A hivatalos „Wiener Ztg.” a közönség megnyugtatól 30-dikáról ezt írja: „A cs. kir. északi hadsereg főhadiszállásáról tegnap érkezett hírek teljesen kielégítők. A Benedek tábor-szernagy parancsnoksága alatt álló valamennyi had-test azon állásban van, mely az eredeti és semmi nemű esemény által nem változtatott terv szerint számára ki volt jelölve. Ezen hadtestek némelyikét rendeltetés helyére utaztatban az ellenség megtá-madta, a nélkül, hogy ez meggátolta volna őket céljuk elérésében. Mindaz eddigi ütközetek má-sodrendű fontosságúak és nem egészen, sem részletekben nem volt semmi zavaró befolyá-suk a működési tervre.”

A „W. Z.” ezután ismételve, miért nem fe-het a csapatmozgalmak részleteit közölni, így foly-tatja: A hadi tevékenység jelentősége egy főttö-zet sikerében foglaltatik össze, s egyes látszó ked-vezőtlen epizódok ezen eredménnyel szemben nem lényegesek. Azonban ismétjük, a hadseregről ér-kezett hírek minden tekintetben kielégítők. — Az-után megnyugtató a „W. Ztg.” a közönséget a fe-lől is, hogy a bécsi helyőrség egy része a csata-tért vitetett. Ez nem a főhadiszállásról most kije-lentett kívánat következtében történt, hanem régen el volt határozva; mert a vasutakat őrztő csapa-tok rendre a főserghez mentek s azokat kell fel-váltani.

Végül írja a hivatalos lap: Tegnap Wilden-schwerdtnél (Senftenberg közelében) a poroszok demonstrációt tettek; de ismét visszavonultak, mi-dőn a helyőrség osztrákokkal látták megrakva. Hogy Senftenberget oroszok szállították volna meg; hiteles helyen mitsem tudnak róla.

A két fél hadvezéreinek szándékairól mit-sem tudni; de hogy általános fogalmat alkotha-sunk azon töredékes adatokból, melyeket a tele-grammok mindennap hoznak; némi tájékozás ked-véért egy-két körülményt említtünk meg.

Ezen tájékozo körülmények a földképen ta-lálhatók fel. Ebből azon véleményt merítjük, hogy a Csehországban most folyó háború főcélja mind-két részen nem hegyek, szorosok és folyók menté-nek elfoglalása, hanem a vasutonaloké.

Egy vasuti térképen azonnal szembetűnik, hogy a poroszok az Oderbergnél és Oswiecinnél kezdődő és Sléziát keresztlvágó vasutat, mely cse-kély hajlásu körívben egész Morva- és Csehorszá-

got északról megkerülvén, Drezdáig nyulik el, fő-támaszpontjuknak tarthatják — s katonailag ezért vélhetők mulhatlanul szükségesnek Dreza meg-szállását. Az oderbergi és oswiecim pályafők el-rontását és elfoglalását egy részben sléziai vasut-jok biztosítására, más részben azért eszközölké, hogy az austriai vasutakkal való összeköttetés ne válhas-sék az austriai sereg előnyére abban az esetben, ha a poroszok mégis Felső Sléziájokból kivonulni lennének kénytelenek.

A most Csehországba előre tolt egyes porosz hadaknak nagy előnyére vált eddig is, s válik je-lenlegi állásaikban az, hogy hátuk mögött egész csatavonaluk hosszában vasut áll, mely számos ki-ágazásaival és hálózataival könnyűvé teszi az él-mezést, s egyes hadosztályok helyének változtatá-sát. Ezen vasut fővonala és szárnyvonalai a legne-vezetesebb porosz várakat köti össze.

Nagyon valószínű hát, hogy a poroszok élet-halálra fognak harcolni ezen vasut épentartásáért, miután Csehországból ki fognak is vonulni.

Hasonló és a fennebbinek megfelelő, sőt mond-hatni párhuzamos vasut áll az austriai sereg ren-delkezése alatt saját területén, mely, mint tudva van, Morvát és Csehországot vágja és fontosabb pontjait szárnyvonalaival egy hálóba fűzi.

A poroszok Csehországba törésének főcélja nagy valószínűséggel az, hogy ezen austriai vasut fővonalát hatalmába kerítse — s innen magyaráz-ható, hogy míg 26-ka előtt Csehország északi ré-szében tettek foglalásokat, elnézték; de most, a vasutvonalhoz közelebb jutván, minden talpalatnyi földért, egy-egy csekély folyón való átjáratért, vagy egy-egy mérsékelt magaslátért mindkét fél egész erővel küzdött és küzd.

Mihelyt a poroszok támadási célja teljesen meggyúsuland, valószínű, hogy sléziai vasuti rend-szerük védelmére életalál harcot fognak vívni. Így a csatátér egy időre, véleményünk szerint, a két rendbeli vasutalázat közötti vasut nélküli te-rület, melyen mindenik félnek vasut rendszer és ebbe foglalt nagy erők állanak háta mögött. Hi-hető, hogy itt, ha egy ideig nem is a két őszpon-tosított hadsereg, hanem annak nagyobb osztályai közt a háború oly jellemet ölt, mint a mult évek alatt Észak-Amerikában. Az eldöntést az fogja megadni, ha az austriai hadsereg győzelemről győ-zelemre haladva, eléri a sléziai vasut fővonalát, mikor aztán a háborúviselés jelleme egészen meg-változónak s kezdődőnek a véres játék második fel-vonása.

— A „Kamerad” a jun. 27-diki nap esemé-nyeit a következőkben foglalja össze: Mielőtt had-seregünk felvonult, a balszárnyat képező 6-ik had-test Opvesno és Skalitz felé haladásában az utól jobbra fekvő weuzelsbergi és wisokoi magaslato-kat az ellenségtől erősen megszállva találta. A 6-dik hadtest, habár az erős menet által kifárasztva azon-nal támadásra sorakozott, s negyedfél órai legna-gyobb kitartással folytatott küzdelem után a ma-gaslatokat elfoglalta és a poroszokat minden ponton visszaszorította. Gyanítatik, hogy a 6. dik hadtest-nek, a porosz koronaőrök hadseregének egy nagy részével volt dolga, mely a Glatzból vezető külön-böző utakon kísérelte meg a betörtést. D. n. 3 óra-kor a poroszok tulajomó erővel újíták meg a tá-madást a 6. dik hadtest ellen, az elfoglalt magasa-tokon felállított ágyuk által azonban visszautasítat-tak. A 6-dik hadtest a nélkül, hogy az ellenség által akadályoztatott volna, Skalitz felé folytatá utját, hol állást foglalt, s hogy itt ma a poroszok által meg nem támadtatott, bizonyítéka annak, hogy a porosz hadsereg jelentékenyen meg van ingatva. A tegnapi csata eredménye ráuk nézve azért jelen-tékeny, hogy a két porosz hadsereg egyesülése ez által kétségkívül el lett halasztva, ha ugyan nem meghiúsítva. Csapataink nagy vesztesége mutatja, mily bátran és kitartóan küzdöttek azok. A tegnapi csata előjátéka volt a nagy döntő ütközetnek.

— Az oswiecim csata után egy osztály po-rozsz lövész Kattowitznál az orosz határon átszorít-atott, mely körülmény alkalmat adott az oroszok-nak, hogy semlegességüket tetleg bebizonyítsák. A poroszok oroszok által fogadtattak, de egysze-rs mind semlegességi szokás szerint azonnal le is fegyvereztettek, mire az orosz kormány ez esemény felől jelentést tett Berlinben. A csapat további sor-sát illetőleg az alkudozások még folyamatban vannak.

— Az északi harcztérről jun. 30-ról a táv-irati tudósításoknak ismét egész sora érkezett, me-lyek elkeseredett csatákról értesítenek s melyeket itt közlünk: az osztrák hadsereg a jun. 30. d. e. 11 óra. A „Bohemia” szerint ez volt tegnapelőtt a poroszok állása: a centrum Niemes, a jobb szárny Reichstadt, a bal-szárny Wartenberg mellett. — A poroszok minde-nütt erősen sarcolnak és a helységeknek egy csata-dal mellett vonulnak keresztül, melynek refrainja: „Austriaiak el kell veszni.” — Jeromiersből így tudósítanak egy magán levélben: A császáriak teg-nap győzelmesen üldözték a poroszokat a sziléz határ felé.

Prága, június 30. A „Narodny Listy” így szól egy külön lapjában: Josefstadt erődöt elzárták, az indobázt kiűrtették; azt mondják, hogy a várból lövések hallatszanak egész Pardubitzig. Skalitz mellett már negyed-napja tart az ütközet. Mindkét részlől nagy a veszteség. Hir szerint Skalitz ég. Ma éjjel 803

sebesült érkezett ide. Ma este még többet is várnak. Ma kémeget fogtak.

Prága, jun. 30. Tegnap különböző pontokon iszonyú harc volt. Az I. hadtest a szászokkal egyesülve, az ellenséget a Jicin mellett Jungbunzlautól visszafelé nyomja. A X. és a VI. hadtest egy része a porosz gárda csapatokkal kemény csatát vívott. A poroszok terve, hadseregeiket egyesíteni, mindinkább kitűnik és sikerülend is, ha az osztrákok azt valamely döntő csapás által meg nem búsítják. Trautenauban a poroszok a legiszonyubban bannak a lakosokkal, rabolnak, sokan menekülnek. Az itteni lakosság közt nagy a rémülés.

(O. C. P.)

Prága, jun. 30. Hayda környékén a poroszok erősítést kaptak. A „Prager Zeitung” Teplitzből következő telegrammot közli: Zinnerwaldeban porosz előőrsek mutatkoznak. 2000 freibergi bányász sánczmunkára kényszerített Drezda mellett.

A „Nar. Lysti” írja: Tegnap (29-kén) a poroszok Mseno-ig nyomultak előre. Niemessen 45,000 porosz áll.

Cseh-Trübau, jun. 30. Délután 4 órakor. A poroszok ma déltájban betörték Senftenberg mellett (Wildenschwert közelében) a Rothkirch dandár velük igen heves csatába elegyedett; ezen csata valószínűleg a fölteküzet közvetlen előjátéka. A vasúti közlekedés Prága felé teljesen megszűnt; azonképpen Olmütz és Trübau között is; a vasut valószínűleg szétromboltatták. Az olmützi erődök mellett minden érkező és induló vonat szigorú vizsgálat alá vették.

Prága, jun. 30. Jungbunzlaut 6000 porosz megszállotta, kik a „Narodni Lysti” szerint takarmányt requisáltak. A kosmanosi magaslatokat osztrák tüzéség tartja megszállva. Állásunk kedvező.

Oderberg, június 30. A császári csapatok tegnap Oswiecim mellett (Galicziában) oda hagyták a Visztula jobb partját s a hidat szétromboltatták. A poroszok megszállották a vaspálya-udvart.

Ugyancsak Oderbergből tudósítanak: Az Oswiecimi indóházak ellenséges csapatok által lett megszállásait hitelesen megerősítik. Már esőtörtékön este megtörtént az, Stolberg poroszai egy erős dandárt vontak magukhoz Uj-Berunból és Myslowitzból. Az osztrákok idejében elpusztították a Visztula hidját. Nem látszik, hogy a hadtani tárgyért tovább küldöttek volna.

Dubenz (Josefstadton felől), jun. 30. A tizedik hadtest (Gablentz) tegnap a porosz testőrszapatnak Német-Pransnitz felé nyomulása miatt, harczolva Trautenauntól Litic felé vonult vissza. Ma meglehetősen kedvező harc volt. Délután heves ütközet Skalitiz mögött, a mely még most is folyvást tart.

Prága, jun. 30. (A „Presse” távirata). (Feladatott 5 1/2 órakor délután, hozzánk érkezett 11 1/2 órakor éjjel.) Közvetlen tudósítások szerint a poroszok megszállották északi Csehországot; főhadiszállásuk Niemessen van, gróf Hartig kastélyában. Vilmos király is oda fogna menni. — Mint a „Narodni Lysti” írja, Josefstadtnál a vasúti hid tegnap lehordatott, s a pályaudvar leromboltatott.

Déli harczter.

— Veronából jun. 26-ról írják: Lassan-lassan felderülnek a custozzai csata egyes részletei, melyekből kitűnik, mily elkeseredettséggel folyt legyen a harc mindkét részéről.

Minél tovább halad az ember Somma Campagnától Valeggio felé, annál inkább szaporodnak az itt vett borzasztó küzdelem nyomai. Ámbár az egész tegnapi nap a sebesültek elszállítására és a halottak temetésére fordított, még ma is dombmagasságnyira fekszenek az elesett harczosok sorbarakott teste, s több oly hely van, hol a szó szoros értelmében egészen a lábikráig gázol az ember a vérben. Fegyverek, borjúk, csákók és tábori butykosok hevernek szerteszét a felfordult szekerek és elhullott lovak között. Maga Valeggio, mely körül leghevesebben folyt a csata, s melyet a piemontiak négyszer, a miénk pedig ötször vettek be rohammal, s végre meg is tartották, majdnem egészen romhalmaz. A házak, melyek a rohamok előtt ágyukkal lövettek, annyira és oly nagy számban szétromboltak, hogy könnyen meg lehet számlálni azokat, melyek az ágyuk tüztől megkímélve maradtak.

— A „France” a custozzai ütközetről következő részleteket közli:

„A custozzai ütközetben részt vett haderő a következő volt:

Az olasz hadsereg: 40 divisio gyalogság, és egy divisio tartalék lovasság. Minden gyalog divisioval van egy ezred lovas, s átlagosan 10,000 harczosból áll. A lovas tartalék-divisio 2500 lovas számlál.

E szerint 100—105,000 ember állott Victor Emanuel király vezénylete alatt Custozzában és Peschieránál.

Az osztrák hadsereg két hadtestből állott, melynek mindenikében 4 divisio, s így összesen 8 divisio volt, 120,000 harczossal.

Látni való, hogy csaknem egyenlő erők álltak szemben egymással.

A halottak és sebesültek számát az olasz hadseregben 10,000-ra, az osztrák seregben 6000-ra teszik.

E veszteség nagy, kivált nagy az olasz hadsereg néve, s úgy látszik, hogy a Durando hadtestéből Ceraie divisioja szenvedett legtöbbet.

E veszteségek tanúsítják a támadás és védelem élénkségét.

Az olasz hadsereg, ámbár a harc szerencsése nem kedvezett neki, méltóan mutatta magát a hősközz, kik hét év előtt ezen a napon San-Martinónál, az ő Solferinójoknál estek.

A „Trieszt. Ztg” oak írják: „M. hó 26-án szállították Nabresinán keresztül a custozzai csatában elvett ágyuk egyike, teljes fogatával együtt. Ugy hallani, hogy összesen 20 ágyut veszítettek az olaszok. A csatát rendkívül hevesnek mondják. Mindkét részen a legnagyobb bravúrral harczoltak, s az ellenség veszteségei mellett a miénk is tetemesek. Beszéli, hogy 25,000 halott és sebesült lett volna (mind a két részen együtt), a mi talán túlzott szám. Pontos tudósítások e részből még nincsenek. Az említett ágyut, mintán egy vadász osztály elvette, kevésbé mult, hogy vissza nem vették. Egy olasz dsidás tiszt vágatott a vadászok ellen, de melbe lövette, halva rogyott le. Ezen tiszt egyenruhája is Bécsbe vitetik az ágyuval, mint diadaljel. Már sok hadifogoly is keresztültitett Nabresinán. Egyik vadászászlóaljunkról halljuk, hogy jelentékeny veszteségeket szenvedett. Egy magyar huszárezredről mondják, hogy rendkívül elősegítte a tökéletes diadalt, vakmerő támadása által.”

Az osztrák déli hadsereg tábornoki főnöke, John báró és Lamarmora tábornok levelet váltottak egymással egy tudósításban említett tény felett, mely szerint három sebesült vadászt felakasztva tartattak volna.

John báró levele Zerbara főhadiszállásról jun. 24-ről így szól:

„Egyik tábornok jelentéséből kitűnik, hogy három vadász ellen halatlan kegyetlenséget követtek el, a mennyiben megsebesítés után felakasztották őket; azonban szerencsére elég korán találtattak meg, úgy, hogy kettő még életben van, de a harmadik megőrült. Ha ily polgárosult államok hadseregehez méltatlan tettek ismétlődnek, a seregszerecsenök, a főherczeg ő fensége, kénytelen volna szigorú visszatorló rendszabályokat parancsolni, ámbár büszkeségünket találjuk benne, hogy a hadifoglyokkal úgy bánunk, mint saját katonáinkkal. Fogadják excellenciáid stb.”

Lamarmora válasza:

„A legelénkebb meglepetés érzésével vettem a ma reggeli közleményt. Ha az üntől jelentett tény nem egy tábornok jelentésén alapulna, vonakodnék ennek hitelt adni, annyival inkább, mert a mi seregünk, hasonlóan máshoz, dicsekedett azzal, hogy a hadifoglyokkal a becsület és emberiség törvényei szerint bántak. Ki fogom nyomoztatni, hogy véletlenül történt-e valami a jelentett esethez hasonló, s ezen esetben bizonyosan példát fogok szolgáltatni; de hasonlóan elvárom, hogy a cs. kir. seregszerecsenök utána járjon, hogy a jelentés, a melyre panasza alapítja, nem pusztán biren alapszik-e, és tiszáz által talán nagyított, mi az igazatosság közepette könnyen megörtenhetik. Fogadják ön stb.”

— Anconából jun. 27-ről távirják: Az osztrák hajóhad a tengeren ma reggel megjelent, azonban ismét eltávozott, midőn látta, hogy az olasz hajóhad támadásra készül.

— A „France” Milanoból értesül, hogy Ceraie tábornokon kívül, ki haldoklik, még egy más tábornok is elesett, és ötön megsebesültek.

Ujabbak. A „Wiener Ztg” egy jul. 1-sőjéről kelt telegramm szerint értesít, hogy szombaton Küniginhof és Skalitiz közt kemény tüzéses csata folyt, elhatározó eredmény nélkül. Gitschint heves csata és nagy veszteség után az osztrák hadsereg elhagyta. Prágából, jul. 1-sőjéről távirják, hogy a polgármester-választás elhalasztották, a városi tanács állandónak nyilvánította magát, s minden nap folynak tanácskozásai. A közbiztonsági szolgálatot fegyveres polgárőrség teljesíti. A szász király már f. hó 1-sőjén Prágából Königsgrätzbe érkezett, s a szász ministerium minden érteket és hivatalnokait szintén elutazott Prágából. Az Oldenburg hercegi család Magyarországon át St. Pétervárra utazik.

Míg Bécsbe a hannoverai király érkezését várják, addig Frankfurtból jul. 1-sőjéről távirják, hogy a hannoverai hadsereg jun. 29-kén reggel csakugyan megadta magát a poroszoknak.

Azon híre a „Wanderer”-nek, miszerint az oláhországi had csapatok egy részének rendeltetése lett volna az erdélyi határok felé fenyegető mozdulatot tenni, több oldalról megerősölni. Sokkal nagyobb baj van ott, hogysen erre valaki komolyan gondolhatna. Omer basa tudatta Bukarestben, hogy parancsa van átépíteni a Dunát, s figyelő csapatokat állítani az austriai és az orosz határok felől.

Különfelek.

* Több oldalról jött magán tudósítások szerint gróf Wimphen tábornok, ki csak nem régen hagyta el városunkat, nehéz sebet kapván, foglyul esett, s jelenleg Berlinben fekszik. Őhajítjuk, hogy e hír ne valószínű, melynek egyik variációja azt

is hozzá teszi, hogy a gróf életéhez semmi remény nincs.

* A „Hazánk és a Külföld” Dózsa Dániel arcképét hozza legutóbbi számában.

* Gr. Thun Károly, gr. Crenneville ő exloja szárnysegédének, ki szintén közeléből bagyta el Kolozsvárt, — a napokban csata közben felszemet kilöttek, bal csonbján pedig sebet kapott.

* Gróf Bethlen Aurél a napokban a Crenneville huszárok közé lépett hadnagyi ranggal.

* Az első lefoglalt ágyut a napokban szállították Bécsbe nagy ünnepélyességgel. Mondják, hogy még több elfoglalt ágyu is van. A bécsi lapok csodálkoznak, hogy az elfoglalt ágyukat nem egyszerre szállították, hogy az ünnepély fényesebb legyen.

— Adakozások a sebesültek számára. Gebbel Károly kir. fő kormányzóki útoknak a sebesültek javára öt darab husz frankos aranyot ajánlott fel. — Szabó Ferencz nyugalm. főhadnagy 21 font sebkötőnek való vászont adományozott. — Nemes Fogaras város tanácsa a város részéről jun. hó 28-án 37 font finom és 96 font közönséges tépést szolgáltatott be. — A beszercei tanács a hadsereg számára 56 1/2 font finom és durvább tépést küldött be. — Küküllőmegye elnöksége jun. 29-én a megyében begyűlt tépés, kötők s nyomfoltokban mintegy 30 mázsát küldött Felérvára.

* A unitáriusok f. hó 1-ső és 2-dik napján tartották meg ez évi egyh. főtanácsi gyűlést Kolozsvárt. Addig is, míg bővebb tudósítást adhatnánk, megemlíti a főtanács munkálkodásából, hogy kolozsvári főiskolája mellé néhai Fejér Márton helyére iskolai felügyelő gondnokra Hajós János fő kormányzóki titkár, jogtanár Berde Áron helyére tanár Benczédi Gergelyt választotta; továbbá saját kérésükre Marosi Gergely kolozsvári tanárt Sz. Keresztúra és Simén Domokos sz. kereszturi tanárt Kolozsvárra rendelte. A tordai algymnasium szintén nyert egy akadémikus ifjú tanárt Várad Károlyban.

* Tordáról a következő szomorú esetről vésztünk tudósítást. Közlebről ott hamis egy forint bankjegyek jöttek forgalomba, melynek következtében nyomozások indultak meg. A gyanu tordai vendéglős Kosztruchot terhelte, mint olyan embert, kinek kezéből több hamis bankjegy ment át a forgalomba. A motózásnál csakugyan kaptak nála még néhány teljesen új példányt, mire azonnal befogatott. A vallatás után többen lettek a vidéken kompromittálva, különösen egy nő, kinél azonban semmit sem kaptak. Az újabb vallatásokból azonban reáakadtak magára a készítőre is, kinél megtalálták a prést s mintegy 600 forintnyi készletet. Most már kitűnt az is, hogy a gyanuba vett nő is részese a társaságnak. Az elfogott Kosztruch vég kétségbeesésbe a tegnapelőtt mérget vett be — melynek következtében menthetetlenül meghalt. A bankjegyek készítőjét genialis embernek mondják, ki tehetségével sokkal egyszerűbb s becsületesebb úton is megszerezhetné volna kenyérét.

— Kimutatás a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról június havában 1866.

Bevételek:	
Pénztármaradék a m. hórl.	7449 ft 31 kr.
56 új tag 138 részvény után 5 ft	690 „
Havi, rendes és rendkívüli betételek	27,711 „ 46 „
1/2 évi javírt kamat	16,231 „ 40 „
Könyvdíjakban	56 „
Kamat, provisio és váltódíj	3852 „ 48 „
Bélyegdíjakban	192 „ 45 „
615 tag által visszafizetett kölcsön	185,770 „
A bevételek összege	241,953 „ 10 „

Kiadások:	
627 tagnak kölcsön	194,960 ft — kr.
Tisztviselők fizetése	189 „ 66 „
Irodai kellékek	3 „ 88 „
Bélyegre	180 „
Kamat kiadás	27 „ 30 „
Töke-visszafizetés	22,058 „ 85 „
1/2 évi kamat	16,231 „ 40 „
Pénztármaradék	8,302 „ 1 „
	241,953 „ 10 „

Kolozsvárt, június hó 30. 1866.
Tanfő Ferencz, Gelch János, Wagner Frigyes, igazgatók.
Könyvvezető, pénztárnok.

* Pfordten, ki hatalmasan megfelelt a poroszoknak, midőn ezek Bajorországot arra akarták bírni, hogy vele szövetszűnnek. Így szólt: „Sem nem lopunk, sem el nem fogadjuk a lopott dolgokat; s legkevésbé fogjuk azonban azt megtenni, hogy a tolvajoknak a lajtorját tartassuk.”

* A cs. kir. hadügyministerium hír szerint megette aziránt a kellő intézkedéseket, hogy a jelenlegi háború tartama alatt, az északi és déli hadseregtől beérkezendő veszteségi kimutatások alapján az illető községben a rokonoknak az ellenség előtt elesett, megsebesült, elfogott vagy eltűnt katonák jegyzéke, az illető közigazgatási hatóságok közvetítésével tudomására jusson.

* Figyelmeztetnek, hogy Porosz- és Olaszország éppen június 18-án a waterlooi ütközet évfordulóján, üzentek háborút Austriának. Ezzel — állítólag — Napoleon császárnak akartak bókot mondani.

* Dudik Béla, a birneves morva történetész, ki pár év előtt Erdélyt is meglátogatta, a természettudományi társulatnak marosvásárhelyi nagygyűlésén, most a déli hadsereg főhadiszállására ment, hogy a folyó háború történetét megírja.

Rüstow, ki az 1859-iki hadjárat fölött is irt egy igen érdekes munkát, szintén szorgalmában gyűjti az adatokat, hogy a jelen mindkét csatát eseményeiből ismét egy nagyobb, szaktudományilag is tanulságos művet írjon.

Politikai hírek.

Angolország. A „Times” írja: „Az osztrák tábornokok tapasztaltsága, csapataik vezérsége, és a kormány elhatározottságánál fogva méltán fel lehet tenni, hogy nagy és makacs csatákat várhatunk; most azonban az osztrákok maguk is elismerik, miszerint a poroszok már nagy előnyöket nyertek, s hogy azokat az osztrák kormány nem eléggé észélyes eljárásának köszönhetik. Tény az, hogy Ausztriát, s a vele tartó államokat a poroszok sebes cselekvése meglepte. Azt hitték, még elég idejük van a csatázásra, s hogy a politikai tüntetés után majd a bécsi udvar kénye kedve szerint foghatnak a hadmiveletekhez. Ezen nem helyes bizakodásban sürgette Austria a szövetséggyűlés szavazását, még mielőtt Benedek kész vala a cselekvésre, s mielőtt azon kisebb államoknak, melyek kénytelenek válnak Poroszországgal szövetségzni, idejük lett volna fellépésük egész fontosságának átgondolására. Azon egész hadjárat terv, melyet Austria szövetséges társainak tábornokai kifőztek, most már nagyrészen füstbe ment, mivel Észak-Németországban legnagyobb része összes segédforrásaival egyetemben Poroszország hatalmában van, mely egyszersmind elfoglalva tarja mindazon katonai álláspontokat, melyekre Austria a maga hadjárata részére számított. Nagy valószínűséggel halljuk állítatni, hogy azon kisebb államok, melyeknek csapatai Frankfurtban gyűlekeznek, a dolgok illető fordulatára szembetűnőleg leverettek.

Franciaország. Páris, jun. 24. A „Journ. des Debats” Bismarcknak Poroszország külföldi követéhez intézett köriratát hozza, mely élénk kifejezésekben azt állítja, hogy a jun. 14-ki szövetségi gyűlés szavazata hamisított volt. A kamara ma a közönséges költségvetést elfogadta.

A „Patrie” írja: „Azon bir alaptalan, hogy Franciaország és Anglia figyelő hajórajt küldenek az adriai és az északi tengerre. Azt hiszi, hogy ily czélra semminemű fegyverkezési készülékek sem tétetnek a francia kikötőkben.”

Olaszország. Rómában rögtöni ministerválaság állott be. Antonelli bíbirnok elbocsáttatását kérte, s Altieri bíbirnok lépett helyébe. Tizennyolcz év óta lelke volt Antonelli a római politikának, ha nem is volt IX. Pius szívszerinti embere. Egyébiránt ezen tudósítás még megerősítést vár. A pápának jun. 17-kén trónralépésének évfordulóján a bíbirnokok üdvözlétre adott válasza igen olasz-ellenesnek látszott lenni, legalább a távirat azt jelenti, hogy a pápa „a püspökök és papok üldözése ellen” Olaszországból felszólalt.

A mi a reactiót illeti, melyet Rómában a palazzo Farneseban készítenek elő, annak — az olasz tudósítások szerint — már is szegve van a szárnya, mert a francia követ kijelentette, hogy nem enged Olaszország megtámadását briganti csapatok által s a katonai törvény szigorát ki fogja terjeszteni a felbujtókra is.

Az Olaszország és Austria közötti hadtűzenet hivatalos jelentésének elfogadásakor, mint Maltából távirják, az angol közpettegeri főparancsnok egy hajót küldött Persano admirálhoz, hogy az adriai tengeren való működése alkalmával, angol egyének és tulajdon megóvását illetőleg jó szolgálatait felajánlja; valószínűleg egy angol hajó fogja az olasz hajóhadat követni távolban.

Az osztrák déli hadsereg a custozzai ütközet következtében, mely más nap folytatott, minthogy a már megvert olasz hadsereget át kellett szorítani a Mincion, közel 2,000 halottal és 4,000 sebesülttel bir.

Németország. A „Bürsenhalle” írja: „A néphangulat Berlinben mind jobban kezd a kormány felé hajolni, a király és első ministere irányában feltűnedező számos ovatio után itélve. Igaz ugyan, hogy a haladó párt terrorismusa s hiveinek párt-következetsége sokszorosan gátolja a kormány embereinek megválasztását; mindamellett úgy tartják, hogy most sikerülend a képviselők házában többséget szerezni össze a hadi czélokra kívánt pénzek megszavazására.”

Spanyolország. A „Köln. Ztg.”-nak írják: Háború Németországban, háború Olaszországban, és most még progressista felkelés kezdete Spanyolországban! A mozgalom, Madridban a tüzéség zendülésével kezdődött. Az bizonyos, hogy a fővárosban egész napon át tartott az ütközet. Mint beszélik, Barzelonában is fölzendült két ezred és Prim, kinek elfogatása Bayonneban nem valószínű, szerencsésen Cataloniába menekült. Az egész mozgalomnak ez egyszer egész határozott dynastia-ellenes jellemet tulajdonítanak, és mindenesetre nagyon is igaz, hogy a mostani bourbon gazdálkodás lehetetlen, hogy tovább fenntartsa magát. Az új spanyol forradalom itt a Prim féle pronuntiamentonak, legközelebbi multban dugába dől korai kitérésre folytatásának tekintik. Az előkészületekben folyton ben volt Prim keze, a mint is barátai Florenczből val,

